

ieder rekende er op dat het 'tweede front' een kwestie was van enkele maanden, wellicht slechts enkele weken. Het wekte bij Six en Boswijk dan ook aanzienlijke ontsteltenis toen zij, vermoedelijk eind juli, een voor de 'commandant Ordedienst' bestemd telegram met 'aanwijzingen' ontvingen, binnengekomen via de zender van dr. Brouwer in Bilthoven, waaruit bleek dat de regering voor de OD geen enkele speciale functie zag! De op zichzelf in veel opzichten hoopvolle tekst luidde:

'Invasie: De te verwachten invasie, niet bekend waar en wanneer. Echter spoedig te verwachten, vermoedelijk ook in ons land.

Burgemeesters: Afgetreden en ontslagen burgemeesters nemen direct hun plaats weer in. Bij ontstentenis neemt een der wethouders die plaats.

Politie: Burgemeester hoofd plaatselijke politie . . . Regering roept uw aller medewerking in om deze te steunen . . . , zodat zij direct de macht in handen kan krijgen en moordpartijen voorkomen.

NSB en Rijksduitsers: Direct arresteren.¹ Wie zich verzet, (wordt)² neergeschoten. Een speciale rechtbank zal hen vonnissen . . .

Bevelen: Berichten over alle Engelse zenders.

Radio: Vanuit Den Haag zullen naar alle grote plaatsen bevelen worden uitgezonden. Er moeten zich overall ordonnansen beschikbaar stellen . . . De vijand moet bij een invasie plotseling tegenover geheel volk staan. Spoorwegen, bruggen, kabels, benzinedepots enz. moeten worden vernield.

Militie: De burgemeester roept alle vroegere militieplichtigen op . . . Direct met een landingsleger komen ook wapens en kleding.

Voedselvoorziening: De burgemeesters nemen zo spoedig mogelijk de voedselvoorziening ter hand. Zodra er een haven in het bezit der Geallieerden is, komt er meer voedsel. Niettemin zal het de eerste tijd nog schaars zijn.'

'De invasie spoedig te verwachten, vermoedelijk ook in ons land' – en het gehele gezag zou weer bij de burgemeesters komen te liggen! Hoe kon Six de regering tot andere denkbeelden brengen? Was het telegram wel authentiek? Hij besloot het naar Visser 't Hooft te zenden. Vermoedelijk nam een Nederlandse verpleegster die legaal naar Zwitserland gaan mocht, de tekst mee; zij wist niet dat het telegram via dr. Brouwers zender binnengekomen was – ze had alleen de tekst waaraan Six twee regels had laten voorafgaan: 'De OD alhier heeft andere opvatting. Meent nl. dat niet burgemeester maar plaats. comm. OD leiding heeft.' Visser 't Hooft legde het ontvangen stuk aan de Nederlandse gezant voor en deze nam de inhoud in een brief naar Buitenlandse Zaken op die op 21 augustus Bern verliet. Vier weken later arriveerde de brief in Londen. Hij werd er op zaterdag

¹ In de tekst staat: 'gearresteerd'. ² Dit woord ontbreekt.